

MERESÕIDUOHUTUSE SEADUSE MUUTMISE SEADUSE EELNÕU SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on täpsustada meresõiduohutuse seaduses (MSOS) Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) järelevalve- ja väärteomenetluse pädevust laevatatavatel veeteedel. Muudatused ei loo uusi käitumiskohustusi veeliikluses osalejatele, vaid täpsustavad olemasolevate nõuete täitmise kontrolli ja rikkumiste menetlemise pädevusjaotust.

Eelnõuga:

- laiendatakse PPA järelevalve ulatust viitega kogu §-le 45, mitte ainult selle osale;
- täpsustatakse PPA pädevust kohtuvälise menetlejana väärtegude menetlemisel.

Muudatuste eesmärk on parandada õigusselgust ja järelevalve tõhusust, arvestades veeliikluse kasvu ning praktikas ilmnenu probleeme.

Eelnõu ettevalmistamisel on arvestatud praktikas esinenud probleemidega ning teemat arutati Riigikogu majanduskomisjoni 23. märtsi 2026 istungil huvigruppide ja asjaomaste ametkondade osalusel.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu on ette valmistanud Riigikogu liige Jüri Jaanson (jyri.jaanson@riigikogu.ee).

1.3. Märkused

- Eelnõuga muudetakse meresõiduohutuse seaduse kehtivat redaktsiooni.
- Seaduse vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus.
- Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse ülevõtmisega.

2. Seaduse eesmärk

Eelnõu eesmärk on parandada riikliku järelevalve tõhusust laevatatavatel veeteedel ning kõrvaldada praktikas ilmnenu menetluspädevuse piirangud.

Kehtiv regulatsioon ei võimalda PPA-l piisavas ulatuses kontrollida kõiki §-s 45 sätestatud nõudeid ega menetleda kõiki asjakohaseid rikkumisi. See on praktikas vähendanud järelevalve tõhusust ning toonud kaasa olukordi, kus rikkumise tuvastamisele ei järgne

vahetut menetlust. Samuti on pädevus jaotatud mitme asutuse vahel viisil, mis ei taga alati piisavat operatiivsust.

Veeliikluse kasv suurendab vajadust selgema ja operatiivsema järelevalvekorralduse järele.

Alternatiivina kaalutav lahendus, jätta kehtiv regulatsioon muutmata ja tugineda üksnes halduskoostööle, ei taga piisavat operatiivsust ega õigusselgust.

Muudatused ei laienda materiaaõiguslikke kohustusi veeliikluses osalejatele.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

3.1. MSOS § 76 lõike 2² muutmine

Kehtiv olukord: PPA järelevalvepädevus ei hõlma praegu kõiki §-s 45 sätestatud nõudeid.

Muudatus: viide laiendatakse kogu §-le 45. Muudatus puudutab väikelaevade, alla 12-meetrise kogupikkusega laevade ja jetidega seotud nõuete üle järelevalve teostamist kehtiva õiguse piires. Muudatus ei laienda Kaitseväe menetluspädevust.

Põhjendus: laiendada PPA järelevalve ulatust ning parandada õigusselgust ja järelevalve tõhusust.

3.2. MSOS § 94²⁶ lõike 4 muutmine

Kehtiv olukord: PPA kohtuvälise menetleja pädevus ei hõlma kõiki praktikas esinevaid rikkumisi.

Muudatus: kohtuvälise menetleja pädevusse lisatakse § 81 ja § 94¹⁵.

Põhjendus: võimaldada rikkumise menetlemine rikkumise tuvastanud asutuse poolt ning parandada menetluse operatiivsust ja tõhusust.

3.3. Kooskõla õiguskorraga

Eelnõu on kooskõlas põhiseadusega. Muudatused on menetlusõigusliku iseloomuga ega loo uusi materiaaõiguslikke kohustusi veeliikluses osalejatele.

4. Terminoloogia

Uusi termineid ei kasutata.

5. Vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse ülevõtmisega.

6. Seaduse mõjud

Eelnõuga ei kehtestata väikelaevajuhtidele ega väikelaevaomanikele uusi liiklusreegleid, täiendavaid kohustusi ega uusi piiranguid. Samuti ei muudeta olemasolevaid nõudeid väikelaevade varustusele, registreerimisele või juhtimisõigusele.

Eelnõu mõju seisneb olemasolevate meresõiduohutuse nõuete tõhusamas jõustamises olukordades, kus Politsei- ja Piirivalveamet tuvastab rikkumise laevatataval veeteel oma tavapärase patrull- või järelevalvetegevuse käigus. Muudatus võimaldab rikkumiste menetlemist operatiivsemalt ja vahetumalt ning vähendab olukordi, kus tuvastatud rikkumise menetlemine tuleb üle anda teisele asutusele.

Õiguspäraselt käituvatele väikelaevajuhtidele ja väikelaevaomanikele eelnõuga negatiivseid mõjusid ei kaasne. Eelnõu aitab parandada veeliikluse üldist ohutust ja õiguskindlust, sealhulgas väiksemate ja haavatavamate veesõidukite kasutajate, näiteks aerutajate, sõudjate ja teiste harrastus- ning noorsportlaste turvalisust laevatatavatel veeteedel.

Eelnõu rakendamine ei too kaasa olulisi täiendavaid riigieelarvelisi kulusid. Politsei- ja Piirivalveamet teostab järelevalvet laevatatavatel veeteedel juba kehtiva õiguse alusel ning menetluspädevuse laiendamine võimaldab olemasolevat võimekust kasutada tõhusamalt. Muudatus vähendab menetluste dubleerimist ja aitab vähendada Transpordiameti halduskoormust, kuna rikkumise tuvastanud asutus saab menetluse viia lõpuni ilma vajaduseta anda menetlusmaterjale üle teisele asutusele.

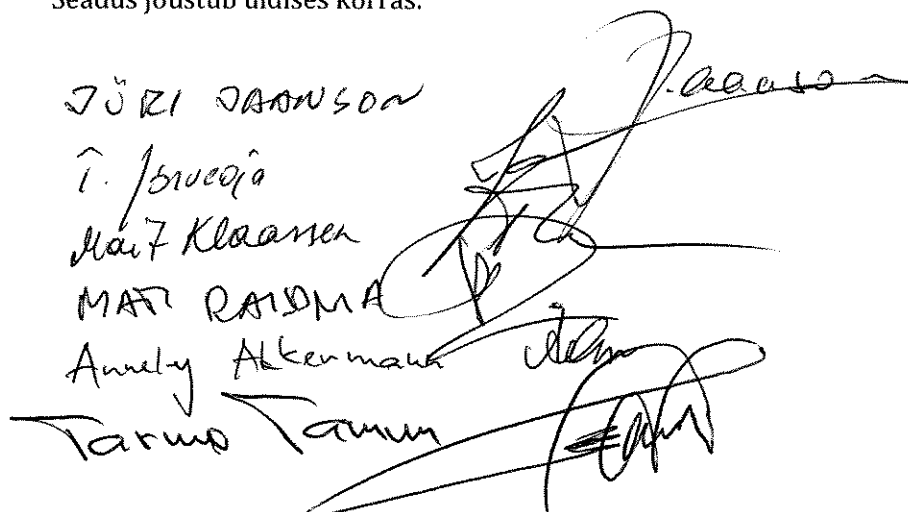
7. Rakendusaktid

Rakendusakte ei ole vaja muuta.

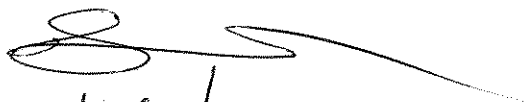
8. Jõustumine

Seadus jõustub üldises korras.

JÜRGI JÄRANSON
T. Järveoja
Mati Klaanen
MARI RAIOMA
Anneli Alkenman
Tarmo Tamm

Kalle Leemet

Jaak Aal

Anti Hanges

Toomas Uibo

Reili Rand

Mart Meestur

Alekses Jorgafor

